

ARXIS PRIVATS I PATRIMONIALS DEBAT

Pilar Martínez: (Escola Universitària de Biblioteconomia i Documentació). Jo estic d'acord que hi ha una autèntica contraposició d'interessos entre els propietaris dels arxius privats i els historiadors, o les persones que són receptores de la informació i que estan desitjant la informació que està ubicada en aquests arxius particulars. Però jo crec que aquests interessos, encara que s'hauria d'intentar que arribessin a connectar, la majoria de vegades és molt difícil que ho aconseguixin. Jo m'he trobat molts casos de persones que han tingut un arxiu privat i el que s'han plantejat primerament és que s'estimen l'arxiu que tenen, el volen, i no el cedeixen sinó que el conserven. Sempre, estic absolutament d'acord, encara que el vulguis conservar, l'has de posar a l'abast de la gent que el pot necessitar. L'altre problema bàsic és que quan algú té un arxiu privat es planteja on el deixa i com quedarà aquest arxiu. Aleshores, aquesta és la problemàtica, s'ha de conscienciar la gent perquè reclami el dret a l'accés als arxius privats, estic d'acord, però amb unes garanties, no que els propietaris tinguin l'obligació de cedir-los, perquè crec que no es pot demanar això, però sí que els deixin a l'abast de la consulta. Però, en contrapartida, s'ha de tenir la garantia pels que volen deixar-lo, que aquests arxius continuaran, o almenys continuaran igual.

Pere Gifre: Bé, nosaltres estem totalment d'acord amb el que s'acaba de dir i mai hem dit que s'hagi de dipositar la totalitat d'aquests arxius, sinó que creiem que

cal conservar-los allà on són, sempre i quan disposin d'un mínim de condicions. D'altra banda, i amb això també hi estem totalment d'acord, hi ha la necessitat de conscienciar aquests propietaris d'arxius i que aquesta conscienciació ha de venir bàsicament per l'oferiment de garanties per part dels arxius públics. Evidentment, quan aquestes garanties estiguin assumides plenament, probablement les cessions i els dipòsits augmentaran.

Rafael Conde: (Arxiu de la Corona d'Aragó): Respecte al quadre de classificació que s'ha proposat pels arxius privats i sobretot nobiliaris, cal distingir entre dues classes d'arxius —parlo de l'experiència de l'Arxiu de la Corona d'Aragó—. Hi ha arxius que van arribar amb una lògica interna, que molt sovint és molt difícil de refer. Ara estem redescobrint, gràcies a la feina que està fent la persona que porta els arxius nobiliaris, l'arxiu dels Sentmenat. Ens va arribar amb un aparent desordre i caos, però en realitat això responia a un ordre intern. Quan un arxiu patrimonial o arxiu nobiliari té una lògica interna, naturalment, em sembla a mi que és millor respectar-la, estudiar-la i explicar-la, més que intentar una reclassificació global de tota la documentació. No és, per exemple, el cas d'una de les branques dels Vallgornera, que tenim també a l'arxiu, que realment vaig tenir d'adoptar un criteri completament, diguem-ne, aleatori, és a dir, un criteri elaborat per mi mateix, postís, no l'original, perquè l'original s'havia perdut

en bona part i ens havien arribat restes molt petites de l'arxiu global que era originàriament. És a dir, em sembla molt bé adoptar un quadre de classificació. S'ha d'utilitzar el quadre X quan realment no hi ha cap manera de refer un ordre originari, un sistema originari, però quan aquest fons és com, repeteixo, el dels Marquesos de Sentmenat o el dels Comtes de Sástago, que tenim també a l'arxiu de la Corona d'Aragó, —on es veu que darrera de la seva organització hi ha un pla— és millor conservar-los, estudiar-los i explicar-los com a base d'investigació i de recerca.

Àngels Adroer: Nosaltres voldríem insistir molt en la idea que el quadre de classificació és una eina de descripció del fons, que no pressuposa una ordenació de l'arxiu. Si l'arxiu està ordenat cal respectar la seva organicitat interna i només en el cas que estés totalment desorganitzat, aleshores optaríem per ordenar-lo segons el quadre, però sempre, si es pot, cal respectar l'ordre que té l'arxiu.

Pere Gifre: Bé, jo voldria afegir una altra cosa i és respecte l'arxiu dels Sentmenat. Amb l'ordenació que ofereix en l'actualitat difícilment pots saber què és el que hi ha al darrera. Es va començar la inventariació fa deu anys de mans de l'Eva Serra i l'Esteban Canales i en l'actualitat el que hi ha és una descripció molt sumària. Almenys, quan nosaltres vam intentar consultar-lo, ens van dir que això estava a

punt de publicar-se. Si realment en dir l'ordenació que hi ha et refereixes a aquests folis que es passen, és molt poc.

Rafael Conde: No, la història d'aquest fons, de l'ús d'aquest fons, va ser la següent: hi ha un principi bàsic d'arxivística que és no deixar veure a ningú fons que ho estiguin clarament classificats, ordenats. Ara bé, és un principi que hauria de ser rígid però que es sol conculcar davant l'investigador. L'Eva Serra i l'Esteban Canales no van pretendre mai fer un inventari. Anaven mirant els paquets tal com arribaven amb la idea de tenir per al seu ús una llista de documentació possible. Bé, afortunadament, això ha servit durant un cert temps. Ara, des de fa un any, una facultativa de l'arxiu, Beatriz Canellas, està refent, i refent molt en profunditat, les unitats originàries, unitats que responen a inventaris que tenim i hem trobat, de manera que en el termini d'uns quants mesos més es podrà consultar en la seva organicitat total el fons dels Sentmenat. No són aquests fulls. Són uns simples fulls d'ús en benefici dels investigadors que, repeteixo, en pura teoria arxivística no s'havien d'haver deixat consultar. Perquè, repeteixo, el problema es plantejarà a partir del moment en què els que heu consultat el fons dels Sentmenat intenteu recuperar la documentació amb la signatura que teniu. Ja us planyo!